

IHLET az EHE-n

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) Könyvtárában a pandémiás időszak több fejlesztést is hozott. Ekkor dolgoztunk ki egy könyvtárfejlesztési tervet a könyvtár meghatározott tereinek éjjel-nappali használatára, de ez az időszak új szolgáltatás bevezetését is életre hívta, amelynek az „IHLET” nevet adtuk.

Az 'Igehirdetési Előkészítők Tára' (IHLET) ötlete az egyetem Gyakorlati Intézetének és Könyvtárának közös projektje. A gyülekezeti gyakorlati évüket (hatodév) végző hallgatóink számára a pandémia idején nehézséget okozott, hogy nem tudtak bejönni a könyvtárba a helyben használható kommentárhoz kutatni. Dr. Pángyánszky Ágnes, az EHE Gyakorlati Intézetének vezetője, a hatodéves képzés egyik vezető oktatója kereste meg könyvtárunkat azzal a kéréssel, hogy tudjuk-e segíteni a gyakorlatukat végző hallgatók igehirdetésre való készülését.

A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) a vasárnapokon és az ünnepnapokon felolvasandó igeszakaszok kijelölésére egy ún. „perikóparendet” használ. Ez tartalmazza az ünnepek olvasmányait és igehirdetési alapigéjét. A MEE legtöbb gyülekezetében ez alapján történik az ünnepnapon igehirdetés, így az előkészítő segédanyagok összeállítása is ehhez a rendhez igazodik.

Kezdetben a *Lelkipásztor* evangélikus teológiai szakfolyóirat digitalizált állománya, legfrissebb száma és az előfizetett adatbázisainkon keresztül elérhető kommentárok adták a felhasználható egzegézis- és kommentár-szakirodalom bázisát, emellett bizonyos esetekben helyben elérhető forrásokból is szkenneltünk részleteket kutatási célú felhasználásra. (1. ábra)

Rövid időn belül saját ötletek, valamint angol és német minták alapján kialakult egy forrásanyag és az ehhez kapcsolódó témacsoportok, amelyek alapján mai napig rendszerezzük az összeállítást. Ehhez az EHE arculati kézikönyve alapján Tegzes Béla kollégánk készített egy sablont, amely egyrészt elegáns megjelenést ad az összegyűjtött anyagoknak, másrészt segíti a felsorolt anyagok közötti tájékozódást. A projekt létrejöttéhez nagyon hasznos volt, hogy a lelkipásztori gyakorlati és könyvtári oldal együtt tudott dolgozni, gondolkodni: a gyakorlatból érkező igényekre így rendszerezve tudtunk kidolgozni egy, a könyvtári arculathoz és a könyvtárban megtalálható forrásokhoz is igazodó sémát. Az összeállítás híre a hatodéves hallgatókon keresztül eljutott a mentorlelkészekhez is, így egyre többen kezdték el használni a könyvtár által összeállított anyagot. A lelkészek egyéni készülési gyakorlata és a gyülekezeti gyakorlati életből érkező segítő visszajelzések, kérések alapján tovább finomítottuk a rendszert, így az alábbi alcsoport-felosztás alakult ki az egyes ünnepnapon alapigékhez:

Evangélikus Hittudományi Egyetem • Könyvtár
IGEHIRDETÉSI ELŐKÉSZÍTŐ

BŐJT HATODIK VASÁRNAPJA (PALMARUM)

Textus: Jn 12,12–19

Másnap, amikor az ünnepre érkező nagy sokaság meghallotta, hogy Jézus Jeruzsálembe jön, pálmaágakat fogtak, kivonultak a fogadására, és így kiáltottak: Hozsánna! Áldott, aki jön az Úr nevében, Izráel Királya! Jézus pedig egy szamárcsikóra találva, felült rá, ahogyan meg van írva: „*Ne félj, Sion leánya, íme, királyod jön, szamárcsikón ülve.*”

Tanítványai először nem értették mindezt, de miután Jézus megdicsőült, visszaemlékeztek arra, hogy az történt vele, ami meg volt írva róla. Bizonyságot tett mellette a sokaság, amely vele volt, amikor Lázárt kihívta a sírból, és feltámasztotta a halálból. Ezért is vonult ki elé a sokaság, mert hallották, hogy ezt a jelt tette. A farizeusok pedig így szóltak egymáshoz: Látjátok, hogy semmit sem tudtok elérni: íme, a világ őt követi!

Az előkészítők PDF formátumban elérhetők: <http://tiny.cc/elokeszitok>

AZ ELŐKÉSZÍTŐ FORRÁSA:

■ MAGYAR

Lelkipásztor folyóirat

Igazság és Élet folyóirat

■ ANGOL

ATLAS Plus adatbázis

Oxford Journals

http://www.workingpreacher.org/preaching.aspx?commentary_id=1424

■ NÉMET

<https://predigten.evangelisch.de/predigt/der-koenig-faehrt-fahrrad-predigt-zu-johannes-1212-19-von-christoph-schweizer>

<https://predigten.evangelisch.de/predigt/der-buchsbaumzweig-predigt-zu-johannes-1212-19-von-wolfgang-voegele>

<https://www.predigtpreis.de/predigt Datenbank/predigt/article/predigt-ueber-johannes-1212-19-2.html>

Készítette: az EHE Könyvtára

Köszönet minden közreműködőnek az összeállításban nyújtott segítségért!

1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3. • teo.lutheran.hu

Evangélikus Hittudományi Egyetem ♦ Könyvtár IGEHIRDETÉSI ELŐKÉSZÍTŐ

1. oldal

2022. NOVEMBER 20. AZ EGYHÁZI ESZTENDŐ UTOLSÓ (ÖRÖK ÉLET) VASÁRNAPJA Textus: Mk 13,24-27

„Azokban a napokban pedig, ama nyomorúság után, a nap elsötétedik, és a hold nem fénylik, és a csillagok lehullanak az égről, és az eget tartó oszlopai megrendülnek. És akkor meglátják az Emberfiát eljönni a felhőkön, nagy hatalommal és dicsőséggel. És akkor elküldi az angyalokat, és összegyűjti választottait a négy égtáj felől, a föld szélétől az ég határáig.”

1. Az egyházi esztendő

Jánossy Lajos: Az egyházi év útmutatása (Sopron, 2008)

http://hittudomanyi.lutheran.hu/view/EvangélikusHittudomanyiEgyetemKonyvei_2_061/?pg=0&layout=s

Pap Ferenc: Az egyházi év

<https://www.szaktars.hu/harmattan/view/pap-ferenc-az-egyhazi-ev-2017>

Bieritz, Karl-Heinrich: Der Gottesdienst im Kirchenjahr

[https://www.gemeindedienst-](https://www.gemeindedienst-ekm.de/attachment/19c583694688ee3f64decc019ea80798/1e52fad4866b17c2fad11e5ac9cf1f4f75600b300b3/bieritz_kirchenjahr.pdf)

[ekm.de/attachment/19c583694688ee3f64decc019ea80798/1e52fad4866b17c2fad11e5ac9cf1f4f75600b300b3/bieritz_kirchenjahr.pdf](https://www.gemeindedienst-ekm.de/attachment/19c583694688ee3f64decc019ea80798/1e52fad4866b17c2fad11e5ac9cf1f4f75600b300b3/bieritz_kirchenjahr.pdf)

Fekete Károly: Az ünnepek homiletikuma

<http://diaksag.drhe.hu/wp-content/uploads/2018/05/Fekete-K%C3%A1roly-%C3%9Cnnepk-homiletikuma.pdf>

Kirchenjahr evangelisch

<https://www.kirchenjahr-evangelisch.de>

2. A textus olvasásához

Szentiras.hu (KNB, SZIT, STL, BD, RUF, KG) <https://szentiras.hu/RUF/Mk13,24-27>

Egyesített Bibliaolvasó <https://ebo.kre.hu/>

Academic Bible <https://www.academic-bible.com/en/online-bibles/about-the-online-bibles/>

3. Történeti háttér, kommentárok és összehasonlító szövegek (jellemzően könyvek)¹

♦ MAGYAR

2. ábra

Az összeállítás új elemmel bővült

1

A textus olvasásához

2

Történeti háttér, kommentárok és összehasonlító szövegek (jellemzően könyvek)

3

Ajánlott cikkek az ATLAS Plus, a JSTOR és más online adatbázisokból

4

Kortárs kommentárok, tanulmányok és exegézisek (jellemzően folyóiratokban)

5

Igehirdetések

6

Ajánlott énekek

7

Segédletek, ötletek gyermek-istentiszteletekhez

ADVENT ELSŐ VASÁRNAPJA (Ad te levavi)			
HETI IGE <i>Királyod érkezik hozzád, aki igaz és diadalmas. (Zak 9,9b)</i>			
INTROITUS ANTIFONA <i>Hozzád emelem, Uram, lelkeket, Istenem, benned bízom, ne szégyenüljek meg! (Zsolt 25,1.2)</i>			
BEVEZETŐ IGE <i>Készítsétek az Úrnak útját, mert megjelenik az Úr dicsősége, és mindenek egyszerre meglátják – így szól az Úr. (Ézs 40,3.5)</i>			
A VASÁRNAP IGÉI (PERIKÓPA REND)			
Ögyházi:	Mt 21,1-9	Róm 13,11-14	Jer 23,5-8
A sorozat:	Mk 1,1-5	1Pt 1,22-25	Ézs 55,6-11
B sorozat:	Lk 4,13-21	ApCsel 17,22-32	Hós 14,2-3.5-10a
C sorozat:	Lk 3,1-6	Jel 2,1-5(6-7)	Ézs 63,15-17
Zsoltár:			Zsolt 25,4-7

3. ábra

A liturgikus anyagok bevezető része

Az előkészítő anyagokat kezdetben jómagam és az EHE Gyakorlati Intézetének vezetője állította össze, kis idő múlva pedig már hallgatói segítségünk is akadt. Egyetemünkön a hallgatóknak kötelező kurzus a „Levéltári és múzeumi gyakorlat”. Ennek teljesítésére jelentkezett hozzánk Bolla András teológus-lelkész szakos hallgató 2020 tavaszán. A pandémia okán kialakult helyzet miatt kizárólag online munkát tudtunk ajánlani neki. Mivel a hallgató volt Németországban és az Egyesült Államokban is ösztöndíjjal, így bátran rá tudtuk bízni az idegen nyelvű anyagok keresését is. András a levéltári gyakorlat teljesítése után még további 2 évig diákmunkában segítette az IHLET szerkesztését.

A növekvő használat miatt úgy láttuk, hogy ez a feladat nem egy alkalmi időre szól, hanem egy olyan új szolgáltatás jött létre, amelyet a pandémia után is meg kell tartanunk. Ehhez kezdtünk el 2022 nyarán egy költséghatékony, mégis adatbázis-formájú felület kialakításában gondolkodni, amelyhez az általunk használt különböző külföldi oldalak nagy segítséget adtak: textweek.com, workingpreacher.org, predigten. evangelisch.de, predigtpreis.de, illetve a Göttinger Predigtmeditation felülete.

Az oldal szerkezetét, megjelenítését a Könyvtár és a Gyakorlati Intézet közösen alakította ki. A német oldalak felkutatásában nagy segítség volt partnerintézményünk, a neuendettelsau-i Augustana Hochschule könyvtára, ahonnan megtudtuk, hogy német lelkészek milyen online forrásokból készülnek. A külföldi szakirodalom sok esetben azért is fontos és hasznos,

mivel vannak olyan textusok, amelyekhez nagyon kevés a magyar nyelven elérhető irodalom. Ilyen esetekben az idegen nyelvű anyag könnyítheti a felkészülést.

Bolla András után Angyal-Cseke Csaba teológus-lelkész szakos hallgató vette át hallgatói oldalról az előkészítő anyagok összeállításában való közreműködést. Az ő javaslatára újabb szempont került bevezetésre: „Az egyházi esztendő” alcsoport, az ünnepnapokhoz kapcsolódó liturgikus előkészítő anyagok összeállítása. (2. ábra) Ezt az ötletet a <https://kirchenjahr-evangelisch.de/> honlap inspirálta, és saját ötletek mellett, ezen oldal mintája alapján hoztuk létre a liturgikus előkészítő anyagok oldalát is. (3. ábra)

Komolyabb anyagi forrás híján az egyetemi honlap könyvtári aloldalán alakítottunk ki egy felületet, ahol nemcsak elérhetőek, hanem vissza is kereshetőek az eddig elkészített anyagok (a kezdeti időben ugyanis dátum szerinti rendszerben töltöttük fel az anyagokat, ami egyéb visszakeresésre nem adott lehetőséget).

Az általunk létrehozott új felület segítséget nyújt abban, ha újra előkerül a textus, akkor csak a már meglévő bejegyzést kell frissíteni, illetve többszempontú visszakeresést is biztosít, úgymint:

4. ábra
Állandó link lekérése az EBSCO felületén

1

Bibliai hely

2

Igehirdetési alkalom

3

Az egyházi esztendő liturgikus anyagai

Az új felületet 2022 novemberében (az egyházi újév kezdetével) publikáltuk.¹ Az új oldalon² már főként olyan forrásokból merítünk, amelyek bárki számára szabadon vagy könyvtárunkba történő beiratkozás után online edulD belépéssel elérhetők.

A készüléshez az evangélikus *Lelkipásztor*, valamint a református *Igazság és Élet* folyóiratok eddig megjelent összes releváns anyagát összegyűjtjük; a kommentáriródalomból azokat, amelyek online elérhetők, az igehirdetések és idegen nyelvű anyagok közül válogatva, általában a legfrissebb 3-4 írás kerül a bejegyzésbe. Az ATLA linkek esetében tanulságos volt, hogy a böngésző sávjában lévő link másolása nem az adott tartalomhoz irányít, hanem csak egy átmeneti link. Az állandó linket a cikk megjelenítése után a láncszemre kattintva kapjuk meg, és ezt másoljuk a bejegyzésbe. (4. ábra)

¹ <https://uni.lutheran.hu/ihlet-igehirdetesi-elokeszito-tara/>

² <https://uni.lutheran.hu/ihlet/>

Ezt a kutatómunkát tulajdonképpen a lelkészek is el tudják végezni egy-egy készülés előtt, de sok esetben ez idő, energia, vagy éppen megfelelő információkeresési tudás híján nem vagy nem ennyire széleskörűen valósul meg. 171/2019. (IX.26.) országos presbitériumi határozat alapján az EHE Könyvtárba történő beiratkozás díját a MEE intézményében (gyülekezet, oktatási-, diakóniai intézmények, illetve az országos iroda) dolgozók számára az egyház fizeti meg, a beiratkozás egyházi támogatás alapján történik. Ezt az előterjesztést Dr. Csepregi Zoltán rektorral együtt terjesztettük az egyház országos egyházkormányzati szintjén döntés-előkészítő, döntéshozó, irányító testülete elé. Ezzel kiemelt célunk volt, hogy az ország egyetlen evangélikus egyetemeként ne csak az egyetemi évek alatt támogassuk a hallgatóinkat, hanem releváns támasz és segítség tudjon lenni a könyvtár a gyülekezeti, hitoktatói, diakóniai szolgálatok végzése során is. A könyvtáron keresztül számos digitális tartalom érhető el, amelyet hallgatóink a tanulmányaik idején, vizsgákra való felkészülés során is használnak, de jó volna elérniük akkor is, amikor már nem hallgatói az egyetemnek.

A felületet úgy alakítottuk ki, hogy rögtön a főoldalon megjelenjen és elérhető legyen a közelgő három ünnep bibliai helyhez készített előkészítő anyaga („Kiemelt tartalom”), ez alatt található a közelgő három ünnep liturgikus segédanyaga („Közelgő ünnepeink”), a baloldali sáv harmadik pontjába pedig a legfrissebb három feltöltés kerül. Ha valaki további anyagokban vagy új textushoz szeretne keresni, akkor

5. ábra
Az IHLET adatbázis felülete

a „Segédanyagok” pont alatt talál hozzá forrásokat. Külön menüpontban hívjuk fel a figyelmet a könyvtári beiratkozásra. (5. ábra)

Az IHLET szerkesztésében jelenleg két hallgató vesz részt önkéntes diákmunkában, ideális esetben heti 15 órában. A munka vezetése és ellenőrzése az EHE Könyvtárban történik az EHE Gyakorlati Intézetének bevonásával. 1-1 bejegyzéshez tartozó anyag összegyűjtése és feltöltése textustól függően 1-2 órát vesz igénybe. A liturgikus anyagokhoz sok esetben idegen nyelvű anyagok fordítása is felkerül. Ezen anyagok összeállításához sokszor speciálisabb tudás szükséges, mivel az énekrend esetében például a német anyagok alapján meg kell tudni állapítani, hogy az ott ajánlott ének megvan-e a magyar evangélikus énekeskönyvben, s ha igen, akkor ezt kell hivatkozni. Terveink szerint a liturgikus anyagok olyan összeállítások, amelyeket csak frissíteni kell, amikor újra elérkezik az ünnep, nem kell évről évre új anyagokat összeállítani. Jelenleg még dolgozunk azon, hogy minden ünnephez meglegyen az alap összeállítás. Az adatbázis háttere az EHE honlapja, amely egy Wordpress alapon működő oldal. A munkában résztvevő hallgatók egy hallgatói fiókkal tudnak új bejegyzést létrehozni, illetve az általuk létrehozott bejegyzést szerkeszteni. Az új munkatársak esetén tartunk egy felkészítő kurzust a munkafolyamatokról: a honlap használatáról, az igehelyekre történő keresésekről, a hivatkozások formájáról, a sablon kitöltéséről. Az itt tanultakat a jövőben gyülekezeti lelkészként is tudják majd hasznosítani: nemcsak a kutatásban való jobb eligazodást, hanem a honlapok szerkesz-

tését is, egyházunk legtöbb gyülekezetében ugyanis ilyen területet használnak a gyülekezeti weboldalak szerkesztésére is. Az IHLET elindításával egy olyan új szolgáltatást tudtunk létrehozni, amely a lelkészek napi/heti munkáját tudja segíteni. Ennek hatására nőtt az egyházi beiratkozóink száma, nőtt az előfizetett adatbázisaink használatának száma is, és örömmre ad okot az is, hogy könyvtárunk munkája is láthatóbbá vált a lelkészek és az egyházvezetés előtt. Emellett számunkra öröm az is, hogy ezzel valamennyire tudjuk segíteni szélesebb körben a tudatosabb könyvtárhasználatot is. A jövőbeli terveink közé tartozik, hogy:

- 1 minden külsős könyvtártagunk elérje a távoli szolgáltatásainkat edulD-n keresztül;
- 2 minden liturgikus alkalomhoz készüljön segédanyag;
- 3 a *Lelkipásztor* evangélikus teológiai szakfolyóirattal szorosabban tudjunk együttműködni. Szeretnénk, ha a folyóiratban publikált előkészítő anyagok megírása előtt elkészülne az általunk összeállított anyag, ami a legfrissebb előkészítő anyagok megírását is segíteni tudná.